

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

KLOFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed évre	1 frt.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetéseket felvesz helyben a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz. Somlyó, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is ezimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Egy veszély elhárítása érdekében.

(k.) Mióta Pasteur a világhírű francia-vegyész a veszettség elleni védőtűt feltalálta, azóta a veszettségi esetek az egész föld kerekén mindinkább gyakoribbakká válnak. Ugy vagyunk ezzel is, mint minden új és nevezetesebb találmánnyal. Mindenre akad publikum, pl. csak emlitsünk, — a fogászatot.

A fővárosi lapok majdnem minden nap telvék e szomorú hírek registrálásával. Buzdítják, bátorítják a szerencsétlenül járt embereket, hogy csak utazzanak Párisba Pasteurhoz, a hol segélyt, reményt, gyógyulást nyernek későbbi helyzetükben, irtóztató betegségeikben.

Gyűjtéseket rendeznek, segélyt nyújtanak szerencsétlen embertársaiknak csak hogy az iszonyú végkimeneteli betegségtől valamiképp megmenekedjenek. A kormány is meghozza az ügy érdekében a kellő áldozatokat és azon fáradozik, hogy egy ily veszettség elleni gyógyintézetet a fővárosban létesítsen.

Ez mind igen szép és üdvös, s az emberiség valóban örök hála a van lekötelezve Pasteur iránt, ki e rettenő betegség végzetes kimenetelét meg tudja akadályozni s a szerencsétleneket ki tudja gyógyítani.

Hanem midőn e nagy tehetség a veszettség elleni oltást feltalálta s már annyi ezer és ezer esetben sikeresen alkalmazta, nekünk sem szabad közönyösen néznünk a dolgot. Ne bizzuk el magunkat, hogy immár van a ki ez irtóztató bajt képes meggyógyítani, mit törődünk mi tovább vele?

Ha kolera vagy más epidemikus baj valahol felüti fejét azonnal megteszszük a kellő intézkedést a járvány tovább terjedésének megállítására és nagyon helyesen; mert az emberanyag nekünk polgároknak nagyon drága ellenkezőleg a katonai véleménynyel, mert ott csak 3 frt értéket képvisel egy ember.

Hasonló s állandó intézkedéseket kellene életbe léptetni a gyakori veszettségi esetek megakadályozására is. Van ennek is módja és talán sokkal könnyebb és olcsóbb, mint a menyinyibe másnemű óvintézkedések kerülnek. Korlátozzuk minél szigorubban a kutyatartást s ha valahol ez nálunk szükséges, mert nincs az a gyarló falu a hol több kutya csaholna fel az éjjel nyugvókat, mint nálunk s ha egy konstantinápolyi lakos ide jönne hozzánk — dacára, hogy ott a kutyák bőségében vannak, — elesodálkoznék ez állatok szép létszámán. E korlátozására a legkevésbé, a mit a kutya adó által már a hatóságok meg is tettek.

A legtöbb kutyát tartó gazda úgy gondolkodik, hogy a ki a völgy lilomait táplálja s gondoskodik a lég madarairól, majd csak gondoskodik az ő kutyájáról is. És így a kellő ápolás és táplálék hiányában lesz belőlük eleinte kóborló, később nem ritkán veszett kutya, melyet ha hamarjában le nem ütnek, több embert sirba visz.

Igaz, hogy a kutya okos és hű állat s mondjuk rá, hasznos is. Csakhogy némelyek hármát, négyet tartanak belőlük s mintha egy némely embernek gyönyörűsége telnék benne, ha éhségtől gyötört állatja neki ront valamely mészárszéknek vagy konyhának és egy szerencsésen elesett konccal, vagy valami fején akadt fuzékkal bandukol haza kárörvendő gazdájához, ki tenyereit dörzsölve meglegedetten konstálja, hogy már ezután csakugyan nem kell kutyájáról gondoskodnia, megél az már a maga emberségéből, vagy jobban mondva kutya élelmességéből is.

Mindenesetre különös társadalmi vagy jogi fogalom az, hogy valaki véletlenségből, hanyagságból vagy könnyelműségből súlyosabban még csak meg sem sérthet mást, a nélküli, hogy azért a törvény büntetését maga után ne vonná. De egy lelkiismeretlen, hanyag s fukar kutyakedvelő, a kinek ebe hiányos gondozás

mellett megvész és egy csomó embert küld a legiszonyabb halálba, — büntetlenül marad. Nem is keresi azt senki, hogy az utcán dühöngő állat kié, miért s miként vesztetett meg? Az nem tartozik a számba vehető, vagy megtorlandó dolgok közé. Sőt ha az illetőnek tesszik, akár mindjárt szerezhethet magának másikat kutyát, melyekkel néhány nap vagy hó múlva ugyanazt a szerencsétlenséget idézheti elő.

Szerintünk csak a pásztor s az a kevés vadászban volna megtűrhető, a mire szükség van, házörzök ekek legfeljebb falun. A többi ugynevezett ölebeket s tekergő kutyákat mind el kellene pusztítani.

Minden valamire való községnek meg van ma már az állatorvosa. Kisebb községeket, a hol ilyen nincs, kerületenként be kell osztani s az egész kutyáállományt a kerületi állatorvosok felügyelete alá helyezni, kik ha nem is jelezhetik jó eleve a bekövetkező betegséget, de meggyőződést szerezhethetnek időnkint arról, hogy a kutyák kellőleg gondoztatnak-e, vagy sem?

Ezenkívül minden állatorvos székhelyén egy-egy megfigyelő osztály volna berendezendő — mint az nálunk Somlyón is meg van, — hová minden gazda tartoznék gyanus kutyáját beküldeni.

Nézetünk szerint még jobban meg kellene szorítani az ebtartást s ha ez másképp elérhető nem lenne, még nagyobb adót kell kíróni a gazdákra s azt a legszigorubban végrehajtani, mi által még egyrészt a rosszul gondozott ekek tulajdonosai könnyebben megválnának veszélyessé lehető állataiktól, másrészt kevesbednék az aggodalom s az itt-ott bekövetkezni szokott veszett eb marás s ennek föltétlen következménye a viziszonny.

TÁRCZA.

A doktorné bosszuja.

Dr. Flastrom egyike volt a legkeresettebb orvosoknak.

Nem volt oka zugolódni sorsa ellen: jó praxisa volt és szép felesége, — egy hibája volt csak, hogy lelkiismerete volt.

És ez, kérem, bizonyos körülmények között között nagy hiba ám! Mert egy olyan tüzről pattant szép asszony, mint a doktorné ő nagysága, se hogy sem bocsáthatja meg férjének azt, hogy az folyton betegeivel van elfoglalva.

De hát ugyan melyik asszony tudná megbocsátani férjének, ha az igen lelkiismeretesen gyógykezel egy szép asszonyt? ...

Erre mondjon nekem valaki kadenciát! Hasztalan volt a férj részéről minden ellenvetés, mert ő nagysága nem akarta elhinni, hogy emberbaráti érzésből követ el férje minden lehető, hogy Hatfaludinának megrongált egészségét helyrehozza.

Azt pedig mindenki tudja, mit tesz az, ha a szerető feleség rózsapiros ajkai ilyenforma édes-keserű érzésre fakadnak: nem akarom! ... Szánandó, százszorosan szánandó az a férj, a ki megízlelte e keserű falatot, sem kanalas orvosság, sem labdac helyre nem hozza többé a szája ízét.

Ha jó kedvvel tért haza a doktor ur, az baj volt. Akkor ilyenformán fogadta az ő csókolni való élete párja:

— Ah, szép betege bizonyára jól érzi magát, hogy önnek ilyen jó kedve van.

De még nagyobb baj volt, ha rossz kedvvel tért haza.

— Bizonyára valami váratlan fordulat a betegség lefolyásában — tette őnt ily szomorúvá; — e szavak fogadták ölelő karok helyett és következett a tragikomikus scénák egész légiója.

Ha pedig a férj védeni kezdte magát, no hiszen akkor következett még csak a hadd-el-hadd!... Ő nagyságából csak úgy ömlött a szó, hiszen tudva levő dolog, hogy ily esetekben az utolsó szó mindig az asszonyt illeti.

Ha pedig csöndesen türt a perpatvart, akkor meg pláne az asszony kerekedett felül...

— Milyen szelid, mint a bárány — szokta mondani; — mert tudja, hogy igazam van, no de lesz rá gondom, hogy a báránynak szarvakat rakhasak.

A csinos boudoireban egyedül ül a doktorné, férje betegénél van, unokanővére a szép Malvin pedig valamelyik barátját látogatta meg; a doktorné tehát egyedül ül és kezére hajtva fejét gondolkodik.

Kebléből sohaj tör elé, homlokát a bánat sötét fellege árnyalja, de — összeszedi minden erejét s teljes önérzettel fölkiált:

— Igen! — megfogom bosszulni magamat és

nem fogok válogatni az eszközökben. Ej, végre is minden eszköz jó, csak célhoz vezetessen! ... Két férfi jár házukhoz, — szolt újból, gondolatokba merülve, — az egyik Hatfaludi, vetélytársnóm férje, a másik Elemér... Mindkettő szívesen időz körünkben és Elemér... csinos fiú. Hatfaludinának, mint férjemtől hallottam, fürdőre kell menni, fölhasználok tehát az alkalmat, hogy bosszút álljak... Hatfaludit rábeszélem, hogy férjemet nejével fürdőre küldje... Ez nem lesz nehéz feladat, mert Hatfaludi nem sejt, hogy ő csak eszköz... azalatt Elemérrel...

Nem folytatta tovább, de keble kéjjel hullámzott az édes bosszunak a gondolatára is...

Dr. Flastromné önnagyságánál szorgalmas látogató lett Hatfaludi ur, a ki árvaságát igyekezett mennél türethetőbbé tenni. És még sokkal türethetőbbé tette volna, ha rajta állott volna, de Flastromné nem engedett meg semmi bizalmasabb közeledést. Nem is lett volna jó dolga, mikor Hatfaludinának olyan hatalmas versenytársa volt, mint Elemér, a cukorból való legény, a kifogástalan világi, a ki ki naphosszant elült Flastromné lábai előtt a kis szalonban és nem szólt egy szót se, még azt se mondta: befellegzett! — csak nézett maga elé.

Tudnunk kell azonban, hogy hölgyek előtt a társalgás e neme a legkifejezőbb, a legértelmesebb, mert ilyenkor a férfi azt mondja, a mit az asszony gondol.

És addig nézett maga elé a szende — Elemér, míg a gyenge szívű doktorné belé szeretett.

Az orleans család.

Heigel után németből fordította: *Péntek Ferencz.*

(Folytatás.)

Filep Lajosnak amaz időből kelt levelei tanubizonyosságot tesznek egyfelől a Napoleon iránti szenvedélyes gyűlölségről, másfelől pedig lelkesedéssel szólnak a királyi család iránt érzett kötelességekről.

„Sohasem fogadnék el egy koronát“ — írja 1808-ban leendő anyósához, — „addig, míg arra a mi örökösödési törvényeinknél fogva nem vagyok. Gyalázatnak és szégyennek tartanám azt, hogy Napoleonnak utódja legyek és egy olyan állást foglaljak el, melyet csak a semmirevaló hitszegés vívhat ki és gaztett erősíthet meg. Engem más dicsvágy lelkesít, én Bonaparte uralkodásának megbuktatásában részt akarok venni és óhajtom, hogy a gondviselés kezében egy eszköz legyek arra nézve, hogy az emberiség egy zsarnoktól megszabaduljon és az én atyáimnak trónjára ismét az én királyi uram és minden összeomlott trónokra az igazi jogos uralkodó ültetessék. Én meg akarom mutatni a világnak, hogy egy olyan férfi, minden uszupatort megvet és utál, és hogy csak a család, becsület nélkül való szerencsefiak teszik sajátjokká azt, mit a kedvező alkalom kezökbe játszott.“

A régi királyság iránt mutatott ezen kegyelet valóban bizonyos ellentétben állott a herceg angol-országi magaviseletével, és Anglia iránti előszere-
tetével.

„Én az én hazámat oly korán elhagytam“, — írja egy alkalommal a landaffi püspökhöz, — „hogy alig van valami bennem a francia természetből, sokkal inkább Angliához tartozom, nem csupán csak háladatosságból, hanem hajlamom és izlésem-nél fogva is.

A Bourbonoknak kíséretében tért vissza Egalite polgár fia Párisba 1814. május havában. Kevés-sel előbb még egyszer biztosította XVIII. Lajost az ő feltétlen hódolatáról és szerfeletti örömeinek adott kifejezést, hogy végre a szörnyeteg (ce monstre) meg fog bukni; közelget az idő, mondja, — mely véget vet a forradalomnak és a forradalom legala-csonyabb szülöttjének Bonapartenak, kit ő ugyan gyűlöl, de még inkább megvet. Mily éles ellentét-ben állanak ezek a szavak Filep Lajos 1840-iki proklamációjával, hol Napoleonról, — kinek földi maradványai épen akkor Párisba hozattak, — ezt mondta: „Ő egyszerre király és császár volt, ő vala a mi országunknak igazi törvényes uralkodója.“

XVIII. Lajos a herceg minden családi birto-kait visszaadta, sőt ezen felül segítségére volt, hogy anyjának, — a penthièvrei herceg öröklő leányá-nak, — birtokait is megszerezhesse. A herceg most egy olyan birtok felett rendelkezett, mely felül multa az igősebb ágból származott összes hercegek vagyonát. Ezután az egykori reichenauai tanítónak legfőbb gondja volt, hogy vagyonát gyarapítsa; szerette a pénzt, de mindazonáltal politikai célokra is fordította azt, mert bár az uralkodó leghivebb alattvalójának mutatta magát, mégis már közvetlen visszatérése után azon gondolkozott, hogy egy pár-tot gyűjtsön maga körül s e célból egyfelől úgy tüntette fel magát, mint a bourbon család tagja, másfelől pedig mint régi jakobinus. Ezen törekvé-sében elősegítette őt azon körülmény, hogy az ural-kodó ház minden engedményektől idegenkedett. Már 1815. január havában felfedeztetett egy össze-esküvés, melynek tagjai legtökbnyire katonatisztek voltak, kik XVIII. Lajostól egy új alkotmányt akartak kieroszakolni, vagy pedig az alkotmányos ér-zelmű orleánsi herceget trónra emelni. Természe-
sen a király bizalmatlan lett rokona iránt, de nem

Egy nap (természetesen szép, derült nyári nap] Elemér mégis fölemelte szemeit s nagy megerőlte-téssel ezeket mondá:

— Nagysád, nem titkolom tovább, hisz ön úgy is tudja: én szerelmes vagyok.

És fülig pirult.

Ő nagysága reszketve sütötte le mind a két szemét.

És szintén fülig pirult.

— Igazán szeret? — kérdé kis vártatva.

— Kimondhatatlanul.

— Jól van! — felelé ő nagysága elhatáro-zottan.

— Ah, én boldog! — kiáltott Elemér — hol van ő? Hol van ő? — Megreped a szivem . . .

— Hogy hol van a hűtlen? Hogy hol van a férjem? — Hát nem sejtí?

— De nagysád, nem a férje!

— Hát?

— Malvin kisasszony, szivem bálványa!

bizonyult be, hogy az összeesküvőket pártolta vol-na. Száz nap mulva az orleánsi herceg is a királyi családdal Angliába menekült, de Napoleonnak leve-retése az Orleánsokban megtestesült eszmének új párthiveket szerzett. A vaterlooi csata után négy napra ezt írta Soult tábornok Napoleonnak: „Csak-nem az összes hadvezérek az orleánsi herceg nevét hangoztatják.“

(Folyt. köv.)

A hazai kisdedek élete.

Az országos kisdednevelési kiállítás bizottsága felkérte Xántus János urat, a m. nemzeti muzeum ethnographiai osztályának örét, szíveskednék a ki-állítás számára száz és sváb gyermek-gondozási tárgyakat és gyermek-öltözeteket beszerezni.

Xántus ur megfelelt a bizottság óhajának s nemcsak száz és sváb tárgyakat, de azonkívül ro-mán, sokác, bolgár és rábaközi magyar tárgyakat is gyűjtött, a vallás- és közoktatási minster ur ő excelenciája megengedte, hogy ezen gyűjtemény egé-szen felállítassék a küszöbön álló kisdednevelési kiállításon.

A gyűjtemény a fent említett 6 nemzetiségből, magában foglalja a bölcsőket teljes ágynemű be-szereléssel, pólyababákat, 5 éves leánykák és fiuk teljes öltözkéjét, azontul készülékeket járni tanulásra s más egyebeket is, a mi a gyermekek korai gon-dozására használatni szokott a különféle nemzeti-ségek által.

A gyűjtemény az illető nemzetiség azon lak-helyeiről szereztetett be, mely központnak tekint-hető s a hol a házi ipar fedezi még legnagyobb részben az ethnographiai tárgyakat, csak részben tünt el még s mi napság is használatban van.

Mint hogy ily népies viseleteknek csakis úgy lehet gyakorlati értéke, ha azok kellő összeállítás-ban szemléltethetők, a bizottság elhatározta, hogy ba-bákat készített papier maché arcokkal és kezekkel, s azokat felöltözteti a muzeum népies öltözekeibe s úgy állítja ki.

Ezen kis gyűjtemény ekként felállítva igen ér-dekes és tanúságos lesz, mert meg fogja mutatni, mely nemzetiségek olvadnak be és minő mérvben, az ugynevezett polgárosodott és civilizált öltözék viselői tömegébe s melyek azok, melyeg még ra-gaszkodnak az ő nemzeti és festői ruházataik fenn-tartásához.

Meg fogja a gyűjtemény azt is mutatni, minő öltözkétdarabok állítatnak ki még ma is a tartós, szép és festői házi ipar útján s melyek azon öltö-zetecikkek, melyek már silány gyáripár segélyével pótolatnak olcsóságuk miatt.

Ezelőtt egy pár évtizeddel még az egész népies viselet kellékeit a házi ipar fődözte, ma azonban igen sok cikk már kihaltnak és letűntnek tekint-hető, a mennyiben olcsó, silány és részben egészen eltérő izlésű bolti cikkekkel pótoltatik, s így a nép — az ethnographia keretébe tartozó — ezen szük-ségelete nagy módosításon és változáson ment át.

Egészben és lényegében azonban az eredeti typus mindenütt még meg van s azért eleve is figyelmeztetjük a tisztelt közönséget a kiállítás ezen érdekes gyermekbabák csoportjára, mely figyelmet és érdeklődését kétségkívül nagyban lekötni fogja s mindenki látni fog ottan gyermekbabákat oly öltözet-ben, minőket még nem ismer, úgy előtte szokatlan látvány leend és meglepő a különféle nemzetiségek bölcsői, melyek csak most állítatnak ki tömegesen és együtt.

Érdekes látvány lesz a sok pályázott bábu is s áttekintést fognak nyújtani, hogyan pályázzák be a különféle nemzetiségek a csecsemőket, hogyan kö-tözik be s miképen öltöztetik azokat. Ezek közül igen feltűnő, gazdag és szép látványt fog nyújtani.

Csak azt lehet sajnálni, hogy sem idő, sem kellő anyagi eszköz nem állott rendelkezésére, hogy az egész országból össze lehetett volna szerezni egy rendszeres és teljes kiállítást ezen keretben, de így is, a hogy van — úgy hisszük — a közönség tet-szését nagy mérvben meg fogja nyerni s figyelmét lekötni.

Egyes ügybarátok különben igyekeztek ezt a hiányt kipótolni s a kiállításra hasonló tárgyakat küldeni be. Bende Imre püspök Besztercebányáról küldött gyermekbölcsőt s játékszereket, Bogdán La-jos Károlyvárról horvátországi hasonló tárgyakat, Bartóky Lászlóné békés-csabai gyermekszoba összes berendezését, Gyarmathy Zsigáné egy kalotaszegi viseletbe öltöztetett babát, Odor Emilia több dunán-tuli gyermekruhát s játékszert, stb.

Egészségügy.

— Az ágyak és azok „napra kitevése. —

Minden jó háziasszony tudja azt, hogy az ágya-kat nem szabad azonnal a felkelés után „megvetni.“ Persze sokan ezt a szabályt úgy kitágítják, hogy

csak déltájban fognak az ágyvetéshez s a háló szo-bát ily módon egy félnapig hagyják rendetlen ál-lapotban. De ez még se oly rossz dolog, mint hebe-hurgyán kiugrani az ágyból s aztán gyorsan meg-vetni azt és betakarni, sőt télen azzal a határozott szándékkal, hogy „ki ne hűljön, hanem jó meleg maradjon.“ Ez nemcsak káros magára az ágyneműre nézve, mely ez által mintegy átmedvesedik, hanem káros arra nézve is, a ki benne hál, mert e nedves, szellőztetlen ágyban nem lel nyugalmat, sőt ellenke-zőleg meghűlhet s a rossz kipárolpások beszívása-val betegségeket hozhat nyakára.

Az arany középut legcélszerűbb itt is.

A legegyszerűbb az, ha mindjárt a felkelés után fel- és hátrahajtuk a takarókat, vagy dunná-kat, esetleg egyenkint szétszedetjük az ágynemű-
ket s aztán felnyitjuk az ablakokat, hogy minden darabot átjárjon a friss levegő. A reggeli után az-tán nyugodtan lehet hozzá fogni az ágyazáshoz, ha csak izzadság vagy egyéb által okozott nedvesség nem teszi szükségessé az ágynemű megszáritását. Ha azonban mégis egyhuzomban akarunk takari-tani, akkor legalább előbb hozzuk teljesen rendbe a szobát s legutoljára hagyjuk az ágyazást, hogy ily módon az alaposan átszellőződjék.

Mindenesetre okvetlen kell, hogy az ágynemű-eket évenként egyszer-kétszer a napra kitegyük. Az ágynemű alatt nemcsak a vánkosokat, hanem a de-rékaljakat, szalmazsákokot vagy matracot is. Az év folyamán, kivált ez utóbbiakban, valamint a gyapju takarókban rendkívül sok por halmozódik fel, a to-las vánkosok is megnehezdednek, a pehely és tollu összegombócosodik. A napra kitevésnél mindent alaposan kiporolunk, kefélünk és rázunk s a jó háziasszony lelke szinte örül, ha estére észreveszi, hogy a takarók és párnák milyen könnyűkké, szel-lősekké lettek, vagy mint mondani szokás „megkel-tek, mint a jól dagasztott kenyér.“ S ha egy kicsit megnézzük, mi mindent porolunk, rázunk és kefél-lünk ki ágyneműnkéből, igazán elbámulunk, mily tömeg hivatlan vendég szállásolta be magát ágya-inkba. A napra kitett ágyneműt azonban nem sza-bad azonnal bevetni az ágyba, mert ha azon mele-gen rakjuk egymásra s takarjuk be, belülről átmed-
vesednek s a tollak összegubancolódnak.

Sokan azt hiszik, hogy az ágyneműt csak a legnagyobb hősségre szabad a napra kitenni s július vagy augusztus havában végezik e dolgot. Hanem a kik alaposan értenek a dologhoz, t. i. az ágynemű készítői — ezt nagyon rosszallják s óvnak tőle. A perzselő napsugarak ártanak magának az ágynemű szövetnek, a derékaljaknak, a pehelynek és tollnak egyaránt. Mindez ugyszólván, elég porhanyossá és törékenynyé válik.

A legalkalmasabb é munkára egy szép derült tavaszi vagy őszi nap. A fődolog az, hogy jól ráz-zuk és forgassuk meg az egyes darabokat, hogy a por minden oldalról kimenjen s a napsugarak min-oldalról beszűrődjenek s így rázás és nap szellőzte-tés által keletkezett tollgombócok újra fellazittassa-nak és szellősekké váljanak.

Ügyelni kell továbbá a tisztaságra is. Csak tiszta kézzel nyuljunk az ágyneműhöz és ne rakjuk azokat ki a pusztá földre, hanem valami deszkára vagy ládára, melyet kendőkkel vagy lúpedőkkel beborítunk.

Kis gazdasszony.

A műkedvelő társulatról.

(Válasz az „Egy szerény kérdés“ c. interpellációra.)

Tekintetes Szerkesztőség!

Becses lapja legközelebbi számában egy „volt műkedvelő“ — „szerény kérdést“ intéz műkedvelő-társulatunk igazgatóságához, melyre mint e társu-latnak ideiglenes igazgatója, kötelességül ismerem pár sorban válaszolni, — kérve válasznak köz-zétételét:

Társulatunk három évtizedet mult életében nem egyszer fordult elő oly időszak, a midőn leg-jobb működő tagjainak eltávózása, a társulatról kilépése, vagy más hátrányos körülmény miatt elő-adásait huzamosan felfüggeszteni kellett.

Hasonló okok akadályozták már több mint egy év óta a társulat fokozottabb munkásságát.

Részemről azon meggyőződésben vagyok, hogy a társulat létezni nem szűnt meg, — és remélem, hogy a pár hét alatt összehívandó közgyűlésnek sí-kerülni fog a létező akadályokat megszüntetni, — s a már is örvendetesen jelentkező új erők segélyével az alvó társulatot új életre kelteni.

A mi a kérdés 3. és 4-ik pontját illeti, úgy hi-szem a nagy fáradság, ügyszeretet és buzgalommal megalkotott színházépület és berendezése tényleg megfelel azon feladatának, hogy általában színelő-adások, hangversenyek és társaséletünk közérdekű gyűléseizei és vigalmainak viszonyainkhoz képest célszerű és diszes hajléka legyen. Azon meggyőző-désem van, hogy városunk derék képviselőtestülete

és előjárósága bizonynyal legkevésbé gondol arra, hogy ezen helyiséget más célokra értékesítse, hanem inkább arra, hogy ez épületet a jelzett irányban conserválja és tovább fejlessze.

Sz.-Somlyó, 1889. július 16.

Józsa Gyula.

Különfelék.

* **A magyarországi minorita rend f. hó 16. 17. és 18-ik napján tartotta meg nagy gyűlését, melyen a rendfőnök, házfőnökök és kormánytanácsosok választását ejtették meg. Minthogy a rendnek Sz.-Somlyón is van székháza, az itt történt változásokról lapunkban is megemlékeztünk. Szőke Dániel gym. tanárt Miskolcra, Pap Pongrác elemi iskolai tanítót pedig Csütörtök-helyre a Szepességbe választották meg házfőnökökké. Midőn eltávozásukat sajnáljuk, örömlünk is tolmácsoljuk a tanügy terén szorgalmasan működő két tanférfin elölépítéséhez.**

* **A gőzfürdő felépítésének és berendezésének felülvizsgálására a városi közgyűlés által kiküldött bizottság vasárnap eleget tett feladatának. E bizottság Gencsy Sándor polgármesterrel élén Ruszka István, Somogyi Kálmán városi képviselőkkel állott és Sterba Dezső zilahi kir. építészeti mérnökkel s több szakértővel egészítette ki magát. A bizottság a gőzfürdő épületét, annak teljes felszerelését és berendezését, a gépészi, kőműves és asztalos munkálatokat részletesen és behatóan megvizsgálván, nemely csekélyebb pótlások fenntartásával azt elismerésre méltó pontossággal találta elkészítettnek, különösen elismerését fejezte ki a bizottság a gépészi és asztalos munkák felett, nem is szólva az épületről magáról, mely úgy izlés, mint szilárdság tekintetében kitűnőnek mondható. A gőzfürdő megnyitása és használatba bocsátása ezek szerint körülbelül augusztus hó 1-én fog megtörténni s e régtől — s hozzá tehetjük évtizedek óta — érzett, közegészségügyi tekintetből annyira fontos eme intézmény valahára városunkban is hirdetni fogja a civilizáció győzelmeit. S ebben fő érdeme van Gencsy Sándor városunk polgármesterének, a fáradhatatlan és buzgó magvetőnek, kinek munkás kezét már nem ez első befejezett munka hirdeti városunkban. A megnyitás nem hivatalos szárazsággal, hanem némi ünneplésséggel fog megtörténni, melyre a vidékről is többen jelen lesznek.**

* **„Szilágy-somlyói ifjuság önképző kör.”** Ily címmel a városunkban lévő felsőbb iskolába járó tanuló ifjak a szünidőnek hasznos önképzésben való felhasználására tavaly egyeteket alkottak. E szép intenciójuk egyelőre ma már szívesen fejlődik. Közlebbi gyűléseiről vesszük a következő tudósítást, melynek szívesen adunk tért: A sz.-somlyói ifjusági önképzőkör már megkezdte működését nt. Nagy László ur t. elnök és tek. Hulimka Sándor ur t. alelnök vezetése alatt. A tisztviselők választása is megtörtént: ifjusági társelnök Hirschman Dániel, titkár Balázs Márton, jegyző Ruszka Ignác, pénztárnok Ruszka Kálmán lettek. A kör mely ez ideig 22 tagból áll, — hetenkint vasárnap d. e. 11 óráról nyilvános működő gyűléseket tart, melyeken szavazatok, felolvasások és zene darabok előadása által gyakorolja az ifjuság az önképzést. E működő gyűlések tek. Ruszka Ignác ur házában e célra készséggel átengedett teremben folynak, hová — nyilvános jelegetél fogva — a szülők és érdeklődők mindenkor szívesen láttnak. E kör, mely ez ideig csak a kezdet nehézségeivel küzdött, az idén már egy nagyobb szabású előadás tartását határozta el, melyre az előkészületek serényen folynak. Nem késünk előre is felhívni az olvasók b. figyelmét ez érdekesnek ígérkező előadására. A választmány.

* **Pályázatok tanári állomásokra.** A Protestáns Közlöny f. é. 29. száma közli a zilahi ev. reform. főgymnasiumnál betöltendő tanári állomásokra vonatkozó pályázatokat. A f. évben tartandó erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlésen upon rendezesítendő magyar nyelv s irodalmi és magyar s latin nyelv és irodalmi rendes tanári székek fognak betölteni. E tanári székek mindegyikének javadalma 1000 frt készpénz, 200 frt lakbérilletmény és egyelőre két 100—100 frtos ötdéves kárpótlék. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények f. é. augusztus 15-ig az ev. ref. egyházkerületi Igazgató Tanács elnökéhez küldendők. — Betöltetnek még a következő helyettes-tanári állomások: egy természetrajz-földrajzi, egy klasszika-filológiai, egy rajz- és szépírási, egy magyar s latin nyelv s irodalmi. Mindegyik állomás évi javadalma 800—800 frt havi előleges részletekben. Rendszeresítés esetén az előbbi két állomás évi javadalma 1000—1000 frt készpénz, 200 frt lakbér illetmény és egyelőre két izben 100—100 frt ötdéves kárpótlék. Pályázhatnak ev. ref. vallású okl. tanárok, vagy tanárjelöltek. Pályázati határidő f. é. aug. 15. A kellőleg felszerelt pályázati kérvények a zilahi ev. ref. főgymnasium Igazgatóságához küldendők.

* **„Az anyáknak”** című multkori vezércikkünkre Kolozsvárról ismeretlen kéztől egy levelet vettünk. Nem egészen új dolog, hogy a „szíves olvasók” nevű alírással, vagy anonyim levelekkel hozzák a redakció tudomására tetszésüket, vagy nem tetszésüket valamely megírt dologra nézve; de legyen az akár egyik, akár másik irányu az mindig jól eső érzést kelt az újságíróban (s legkivált a cikkíróban) mert érdeklődést tapasztal az olvasók részéről. Örömlünkre szolgál, hogy az ezuttal beküldött s intelligens-főre-való levél igazat ad cikkírónak s ez által nekünk s ujalog visszatérni készíti olvasóinkat multkori cikkünkre, kik közül az anyák, — kiknek adressálva volt — jól tesszik ha elolvassák még egyszer, hogy így emlékkük sokáig megmaradjon. A beküldött levél így hangzik: „Tisztelt szerkesztő ur! F. hó 11-én a „Szilágy-Somlyó” 28-ik számában az „Anyáknak” című cikket nagy figyelemmel olvastam el, annyival is inkább, mivel mind azt a mit benne találtam magam is osztom. T. i. hogy mind addig, míg az anyák a hiúságot nem fogják melőzni, és leányaikat a régi jó idők szerint nevelni, mondom mind addig boldog családi kör nem lehet. Ré-

gebben ha egy leány férjhez ment, nem azt nézte, ha valjón mátkájának lesz-e eltartania; hanem azért ment hozzá, mert szerette; a mai praktikus világban a szeretet melléke a dolog, már pedig a hol nincs szeretet ott boldogság sem lehet. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a vagyon szükségtelen! Oh nem! De nem tartom nemes célnak s egyedüli boldogságnak — s ebből ki folyólag egy oly leánytól, ki nem szíve, hanem esze után megy férjhez, azt várni, hogy férjéért, gyermekeiért áldozatot hozzon, minden hiúságról lemondjon, s egy szóval a nő magasztos hivatását betölteni tudja, a családnak lelke legyen, várni nem lehet. Éppen ezért pártolom tisztelt cikkírónak véleményét, ki igen jól mondja: hogy minden nő fartsa meg társadalmi állását, ne igyekezzék a mostani szerencsétlen civilizáció köpenye alatt feljebb menni, mint a hova tartozik, s mentől kevesebb igényekkel van egy leány otthon nevelve, annál boldogabb színben fogja otthonát látni és nem fog nagyobbra törekedni. Hanem ezt elérni azt hiszem most még lehetetlen, de azért nem árt néha hirteligen szellőztetni, talán találkozik egy néhány józanabb gondolkodású anyá, ki ha férjét gyerekeit úgy szereti, mint a hogy kell, gondolkodni eshetik. Egy vén Matrona.”

* **Értesítés.** A zilahi m. kir. állami tanítóképző-deben az 1889—90. tanév f. évi szept. hó 5-én délelőtt 11 órakor nyitattik meg. A beíratások és felvételi vizsgák a képező-deben szept. hó 1. és 2. napján, a gyakorló iskolában pedig 3-án — mindig reggel 8 óran kezdve fognak megtartatni. A képező első osztályába felvételt az oly éptestű növendékek, kik 15 életévüket már betöltötték, s a magyar nyelvben, számtanban, földrajzban és történelemben legalább annyi jártassággal bírnak a mennyit a gymnasium, real- vagy polgári-iskola négy első osztályában tanítanak. A belépni kívánó növendékekről vagy nyilvános iskolai bizonyítványt köteles előmutatni, vagy felvételi vizsgálatnak kell magát alávetnie. A felvételre minősíthetők közül jó előkészültséget s hasonló erkölcsi magaviseletet kimutató és szegényesüktől új keletű, szabályszerűen kiállított okmánnyal igazoló növendékek e föltételek fokainak megfelelő állami ösztöndíjban (havi 5—15 frt) részesítenek. A felvételért a tek. igazgató-tanácsnak intézendő és legkésőbb augusztus hó 25-ig előírtathoz benyújtandó folyamodványok és mellékleteik u. m. keresztlevele, orvosi, iskolai illetőleg foglalkozási és erkölcsi bizonyítványok az iskolai bizonyítvány kivételével csak szegényesüki bizonyítvány alapján lehetnek bélyegtelene; ellenkező esetben a folyamodvány 50 kros. mellékletei pedig egyenkint 15 kros. bélyeggel látandók el. Folyamodványai eredményéről az illetők augusztus végéig mulatatlanul értesítenek fognak. Tankönyvekkel, melyek osztályonként 10—12 frtba kerülnek, az első pár hét alatt köteles lévén magát mindenik növendék ellátni, a jelzett összeget kiki hozza magával. Zilahon, 1889. július hó 6-án Faluvégi Abert, kép. igazgató.

* **A régi egyforintosok bevonása.** Az új egyforintos államjegyek forgalomba bocsátása következtében a régi egyforintosokat bevonják. Evre vonatkozólag a közös pénzügyminiszter a következőket állapította meg: Az eddig forgalomban volt 1 osztr. ért. forintból szóló államjegyek 1890. június 30-ig még minden állami pénztárnál fizetéseképp elfogadhatók. 1890. július 1-től 1892. június 30-ig a régi egyforintosok fizetéseképpen már csak a cs. és kir. központi pénztárnál és a cs. és kir. állampénztárnál Bécsben, valamint a m. kir. központi állampénztárnál Budapesten, kicserélés végett pedig a felek kívánságára a cs. és kir. központi állampénztárnál (fölváltási osztály) Bécsben, továbbá valamennyi cs. és kir. országos főpénztárnál és orsz. pénztárnál, valamint az orsz. fizető hivataloknál, a magyar korona országában pedig a m. kir. közp. állampénztárnál Bpsten, valamint a m. kir. állami főpénztárnál Zággrában és ezeken kívül egyéb a magyar és az osztrák pénzügyminisztériumok által kibocsátandó hirdetményben esetleg megjelölendő pénztáraknál és hivataloknál fogadhatnak el. A kicserélés 1892. július 1-től 1893. december utolsó napjáig csupán a közös pénzügyminisztériumhoz intézendő, szabályszerű bélyeggel ellátott folyamodvány alapján lesz megengedhető. Az 1893. dec. 31-ike után azonban már a régi egyforintosok sem beválthatók, sem kicserélhetők többé nem lesznek.

* **Iskolai értesítés.** A zilahi evang. reform. főgymnasium előjáróságának megbízásából és nevében pályázatot hirdet az iskolai alapokból az 1889—90. tanévvel kezdődőleg kiadandó alábbi ösztöndíjakra: I. A Balogh Pál-alapból kiadatik évi 900—1000 frtnyi összeg, az I—IV. gymn. osztály növendékeinek 30 frt, az V—VIII. g. osztály tanulóinak 50 frt öszegben, hat egyenlő utólagos részletben. Pályázhatnak magyar nemzetiségű, ev. ref. vallású, jó magaviseletű, szorgalmas és tehetséges szegény tanulók, kik e segély nélkül a tanulói pályán nem maradhatnának. A magaviseletből 1—jó, az előmeneteltől legalább 2—jó általános osztályzatot kívánatlik. Az ösztöndíj mindig egy évre szavaztatik meg, azonban az évhátradi értesítő győngesége miatt tanév folyamában is visszatartatik. II. A Rhediger Eszter-alapítványból kiadandó két, egyenkint 100 frtos ösztöndíj, a következő feltételek szerint: 1. Ez ösztöndíj elnyeréséért pályázhatnak: a) a Zilahi Kiss László és Lajos családjaiból származó, V. gym. vagy azon felül tanuló ifjak, a mennyiben jó magaviseletűek s legalább általános elégséges eredménnyel tanulnak. E családok leszármazottjai más pályázók felett elsőbbséggel bírnak; b) ev. ref. vallású, felgymnasiumban járó, magyar nemes szülektől származott, jó erkölcsű, kitűnő szorgalmu, képességű s előmeneteli ifjak, megjegeztetvén, hogy az utóbbira vonatkozólag legfennebb két elégséges osztályzat tűrhető meg. A hasonérdeműek közt a szegényebbek a vagyonsabbak felett, a volt középszolnokmegyei születésűek másunnan származók felett előnnyel bírnak. 2. Az ösztöndíjat egyszer elnyerő tanuló annak élvezetében marad ez iskolában tanulása végezetéig, föltéve, hogy magaviselete és előmenetele az előző pont kívánalmainak megfelel. Az év végén meg nem felelő osztályzatú tanuló az ösztöndíjat végele elveszíti s csak új pályázatra benyújtott folyamodványval nyerheti esetleg ismét vissza. 3. Az ösztöndíj 3 egyenlő részletben, az évharmadok végén adatik ki. Meg nem felelő osztályzat mellett az ösztöndíjas el-

veszti jogát az illető részlethez. III. A kincses János-féle alapból kiadatik egy 30 forintos ösztöndíj két egyenlő, utólagos félévi részletben. Pályázhatnak rá a családhoz tartozók, vagy más, jó előmeneteli szegény tanulók. Az I. számúnál szükséges családi-írtesítő (a pap által hitelesített másolatban), vagyoni bizonyítvány a községi előjáróságtól, a családfőre a f. évben kivett mindennemű állami adók részletes feltüntetésével (esetleg telekkönyvi kivonat is) s a mennyiben a megelőző évben nem intézetünkben tanult, iskolai bizonyítvány is. — A II. számúsál a nemesi származást, esetleg a Z. Kiss László és Lajos családokhoz való tartozást, vagyoni állapotot feltüntető okmányok szükségesek. Isk. bizonyítvány mint előbb. — A III. számúnál hazonlóan. Az ekként fölszerelt folyamodványok legkésőbb f. évi aug. 20-ig alulírt igazgatóhoz beküldendők. Zilah, 1889. július 17. Berényi János, főgymn. igazgató.

* **Szíves kérelem.** A lapokban szétszórtnan megjelent munkáimat összegyűjteni akarván, azon szíves kérelel járulok mindazokhoz, kiknek birtokában a „Szilágy-Somlyó” című lapnak 1884, 85, 86, 87. évi folyamai megvannak, hogy azokat részemre, akár egy darab időre lemásolás végett, akár örök áron való megvétel végett, átengedni szíveskedjenek. Kiknek ilyen szándékuk volna, kérem tudassanak egy levelező lapon Ér-Kávas, 1889. júl. 20. Diószeghy Mór ev. ref. lelkész.

* **Nyilvános számadás.** Krasznán július hó 14-én tartott táncmulatság bevétele felülfizetésekkel együtt 72 frt 84 kr. volt; kiadás 55 frt 84 kr. tisztajövedelem 17 frt, mely összeg Krasznán nk. előjáróságának azon felhívással adatott át, hogy azon a legszükségesebb tüzoltó eszközök szereztesse be. Felülfizettek: Belle Gyula 1 frt, Domokos Antal 50 kr, Gáspár István 50 Csákány Gyula 59 kr, Albach Géza 1 frt, Lázár Ödön 1 frt, Macha Gusztáv 1 frt, Nagy Domokos 3 frt, Eiben Rezső 1 frt, Farcady Mihály 1 frt, oukrász 41 kr, aprógyűjtés 93 kr. Fogadják a nemes lelkü felülfizetők hálás köszönetüket. A rendező-eg.

* **A pálinka.** F. hó 21-én Lomperton Gáll Zsigmond és két játszótársa, mindannyian 9—10 éves gyermekek, belopóztak Zuckermann Izsák ottáni korcsmáros pincéjébe. A három gyermek kóstolgatni kezdte az ott elhelyezett pálinkát s addig kóstolgtatták, míg mindhármán lerészegedtek. Gáll Zs. ezenkívül még egy külön üvegből is ivott pálinkát. Másnap reggel Gáll Zs. nagy kínok közt meghalt, két társa pedig, mint hírlík, azóta is betegesen fekszik. Nem tudjuk, hogy történt-e hatósági intézkedés e valóban komoly, figyelemreméltó ügyben, de midőn azt a nyilvánosság foruma elé hűrcöljük, egyenes célunk a hatóság figyelmét arra felhívni, az esetleg mulasztó közegeket pedig reá szorítani kötelességeiknek ily esetben való szigorú teljesítésére.

* **Eminecu Mihály,** a román Lenua, kinek költségei egy pár fordítást mi is hoztunk, meghalt. A kiváló költő 39 éves korában és hosszas ézenvedés után hunyt el a bukaresti tébolydában. Temetése a román politikai, társadalmi és tudományos világ jelesének általános részvete mellett ment végbe. A temetés költségeit az állam viselte.

* **Az országos kisdnevelési kiállítás,** melyet a Mária Dorothea főhercegnő védnöksége alatt álló tanítónők egyesülete rendez, ang. hó 8-án nyílik meg Budapesten a volt kerepesi-uti Belezny-kertben a nemzeti színház mellett. A kiállítás a kisdnevelés összes ügyeit felkarolja s e mellett, hogy tanúságai maradandóak legyenek, kiváló orvosok, tanférjak s írók előadásokat fonak e tárgyakról tartani, melyek külön füzetekben adnak ki. A kiállítás október közepéig tart s belépti díj csak 30 kr. lesz.

— Szerk. üzenetek. Pollux. A beküldött dolgozatok mind beválnak, azonban a közlés sorrendjét meg kell tartanunk. Tehát türelem! — Brüll Salamonnak, helyben. Védekezésénck nem adhatunk helyet. Mint orvosnak a fekélyek begyógyítása, egy sajtónak a corruptió meggátálása szoros kötelességéhez tartozik. A bíróság felmentheti önt furfangos mentegetőzése alapján, de a közvélemény előtt el kell vennie megérdemelt büntetését. Ama megírt ujdomság a legilletékesebb forrásból lett merítve; hozzá tenni valónk lenne, de elvenünk belőle egy börtöt sem lehet.

* **Major József** táncitanító a színház termében megkezdte táncitanításait. A mester azonban még mindig fogad fel tanításra növendékeket. Major egyike a legjobb táncmestereknek és így különösen a vidéki szülők figyelmébe ajánljuk, hogy gyermekeik tanítására a kínálkozó alkalmat ragadják meg. Major f. hó 27-én és ezután következő öt szombaton tánc colonneokat rendez felnőttek számára; felnőtteknek 50, kicsinyeknek 30 kr. belépti díj mellett. Ajánljuk őt a tánc kedvelő ifjuság figyelmébe és pártfogásába.

* **A párisi kiállításra utazók figyelmébe ajánljuk** hogy az „Utmutató” magyar hivatalos menetrendkönyv mult hó 28-án megjelenő július havi füzeté, mint külön mellékletet, a budapest-párisi és páris-budapesti teljes menetrendet tartalmazza valamennyi utirányon át. Valamennyi állomás Budapesttől Párisig és vissza egy menetrendben lesz összefoglalva, a mi semmiféle más menetrendkönyvben sem magyar, sem más nyelven nem található meg. Ezen kívül tartalmazza a teljes páris-londoni menetrendet is, a mi a közközén forgó menetrendkönyvekben szintén nem található meg. Ily módon az „Utmutató” nélkülözhetlen szolgálatot tesz a Párisba utazóknak, megszerzése tehát minden utazónak érdekében fekszik. Az „Utmutató” kiadóhivatala Budapesten van, VI., Podmanitzky-utca 17/b. szám alatt.

* **A fürdőbe utazók figyelmébe ajánljuk,** hogy el ne mulasszák megszerezni az „Utmutató” menetrendkönyv július havi füzetét. Ez az egyetlen könyv, mely az összes mérsékelt áru fürdőjegyeket tartalmazza, fürdőjegyek vétele pedig jelentékeny kedvezménnyel jár. Óva intjük a közönséget az idegen nyelvű, külföldről

*) Bizony ezen vajmi csekély tüzoltó eszköz szerezhető be! Mődját kellene találni, hogy eme életre való eszme nagyobb felkarolásban és megérdemelt támogatásban részesüljön. Szerk.

importált utazási könyvek megszerzésétől, melyek az utazót tévútra vezetik, miután sem a fürdőjegyekről, sem a nagy számban főnálló mérsékelt áru menettérti jegyekre nézve nem tartalmaznak fölvilágosítást.

Irodalom.

— Az ugorka-idény már csak a legendák sorába tartozik. A kánikula dacára eseménydus napokat élünk, mikor egy művelt sem nélkülözheti a mindennapi újságolvasást; kivált mikor azt maga után kerülheti, bármire utazik, bárhol fürdőzik. Legalkalmasabb célra a „Pesti Hírlap“, mint a mely ma napilapjaink közt kétségtelenül a legértelmesebb. Annai benne a tárca, kis cikk, nagy cikk, mulattató karcolatok, csevegések s oly gazdag a törvényszéki és hírvivata, mint egy más lap társaság sem. Aon felül minden szenzációsabb eseményről a legterjedelmesebb sürgöny-tudósításokat hozza. Ezt persze csak rendkívüli elterjedése folytán teheti. De meg is érdemli a pártolást, mert a mellett, hogy a legjobb lap, ugyazólván a legolcsóbb is: egy hóra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. Az előfizetés a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatalába (Budapest, V., Nádor-utca 7. sz.) küldendő. Ugyanonnét mutatványszámokat is lehet kérni; egy hétig ingyen és bérmentve küldenek mindenkinek.

— A Singer és Wolfner könyvkiadó cég kiadásában megjelenő „Egyetemes Regénytár“ egyik legújabb kötete Kazár Emil „A szivárvány“ című elbeszélését tartalmazza. Ez elbeszélése újabb bizonyítéka annak, hogy Kazár, amennyire birtokában van a nyelv mesteri kezelésének és a jellemfestésnek, épp oly érdekesítően tud elbeszélni is. Ugyancsak most vettük a közkezdveltségű vállalat IV. évf. 16. kötetét, mely Burgett Hogdon „A kis lord“ című kitűnő regényét hozza Kárpáti János gondos fordításában. A regény hőse egy hét éves amerikai fiúcska, a ki váratlanul angol lordd és Nagy-britannia legfényesebb nevei és legdusabb uradalmi egyikének örökösévé lesz. A megkapó jelenetekben gazdag kötet külsőleg is csinos kiállítású piros vászonkötésben jelent meg és bolti ára csak 50 kr., mint az „Egyetemes Regénytár“ ezen kiválóan sikerült és nagy kedveltségnek örvendő vállalatnak minden egyes kötetét.

— Minden könyvkereskedésben, valamint az összes vasúti állomásokon és városi menetjegy-irodákban kapható és megrendelhető az „Utmutató“, a magyar és közös közlekedési vállalatok egyedüli és hivatalos menetrendkönyvének júliusi füzet a magyar, osztrák, közös és külföldi közlekedési vállalatok legújabb menetrendjei, hazai és külföldi utirányokkal, térképpel s sok hasznos tudnivalóval. Ezen egyedüli magyar menetrendkönyv fölöllegessé tesz minden más külföldi hasonló könyvet, miután ebben a külföldi utazásokra nézve épp oly pontos utasítások foglaltatnak, mint a hazaiakra nézve. A párisi kiállításra utazók figyelmébe ajánljuk, hogy a júliusi füzet külön mellékletként tartalmazza a budapest-párisi és páris-budapesti

teljes menetrendet valamennyi utirányon át, továbbá a páris-londoni menetrendet, a melyek a közkezen forgó menetrendkönyvekben fel nem találhatók s ezért az „Utmutató“ nélkülözhetlen szolgálatot tesz a Párisba utazóknak. Az „Utmutató“ ára 50 kr., postán 60 kr. Kiadóhivatal Budapest, VI., Podmanitzky-utca 17. szám.

— „Fain!“ — Zeidó tréfák. — Sajátkezűleg el mandja Seiffensteiner Salamon. (Budapest, Singer és Wolfner kiadása). A Dob-utcaának tündéseiről híros bölcseleje önálló kötettel lépett a könyvpiacra. Országos hírű sőgóra, a király-utcai Spitzing Icig liquidálván: a régi jeles firma teljes hitelével s élelapijával maga lépett ki a piacra Seiffensteiner Salamon szerényeségből krajzlerosnak nevezi magát, holott talpra esett ötletekben, elmélkedő és mindig elmés mondásokban, politikai és társadalmi kérdéseket fejtegető és mindig találó szentenciákban nem is nagy-kereskedő, hanem valóságos gyáros. A magyar közönségnek kedvelt udvari szállítója. Jelen könyv első kötete egy egész cyc-lusnak, melyet Csicseri Bors állít egybe. Ez a név is elég biztosíték arra, hogy a mit a nagy közönség elé visz, annak van ize, sava-borsa. A pompás kiállítású könyvnek, melyet Homicskó Athanáz sikerült rajzai ékesítenek, ára egy „kóser“ forint. Mutatoul Seiffensteiner Salamon saját előszavát közöljük: Kedves közönség! O fiin adomák és oz elmés aforizmok oljan, mint o picola: egy dorobig peng, forog o küzüneég küzt, míg eczer csak elkopja magát. Iljenkar o pëndz-verü úsze szed úket, oz ú szellemi kohójában o salaktul megtisztítja, átalvasztja és kiveri úket, hojd rogyogják mint az ódonat ój. O sőgoromtul, o Spitzing Icig ismeretes hozofi és esőladapátul o Király-otcába, átvetem cammissionba régi bb kelető piculaviculákat és oz enyimekkel kibúvitve és egészen friss tréfákkal meg-ójtva, szőrom ki úket o piacra, és meg vodjok rula jüzűdve, hojd o régi értékben és az ój fényben bő keletjük lesz nekik. S S.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Hulinka Sándor.

A közönség köréből.*)

Tekintetes szerkesztőség!

Folyó hó 18-án alulírott iparosok a nagy-falusi nagyvásárrban megjelentünk s az ottani vámbérlő (?) bennünket 20—30 kr. erejéig egyenkint megvásárolt s midőn mi a vámtarifának felmutatását követeltük, melynek alapján azt gyakorolni részére jog adatott, — felmutattuk nekünk Szilágy-Somlyó városi vásárhely

vámszabályzatát az 1879-ik évről! Midőn mi ezen — Nagyfalura nézve kötelezőnek elnem ismert szabályzatnak meghódolni és a követelt vámdíjt kifizetni hajlandók nem voltunk, többeket közülünk megvámolt és ez által ismét többen azon kényszerhelyzetben jöttünk, hogy vásárra vitt áruinkat a zálogba vételtől megmentsük, a követelt vámdíjat kifizetnünk kellett. Kérdést intéztünk azonban a vámszedőhöz, hogy kinek a felhatalmazása és utmutatása után szedi a Sz.-Somlyó városi vásárvám szabályzata szerinti magas vámdíjakat, mire a vámszedő a sz.-somlyói főszolgabíró urat nevezte meg mint olyat, ki erre őt feljogosította.

Mi sérelmeink orvoslását keresni a helybeli főszolgabírói hivatal egyik Nagyalubau éppen jelenlevő tagjához Nagy Gyula szolgabíró urhoz siettünk, megkérdeztük a miről a vámszedő felvilágosítani nem tudott — minő alapon szed a nagyalubai vámbérlő vámdíjat a sz.-somlyói városi tarifa szerint, mire Nagy Gyula szolgabíró azon feleletet nyertük, hogy ő is úgy tudja, hogy Nuszbáum Jakab nagyalubai vásárvám bérlő csakugyan a főszolgabíró urtól nyert felhatalmazást a jelzett vámszedési módozat gyakorlására nézve.

Kérdjük tehát tisztelettel a tek. intézet megyei alispáni hivatalát, miszerint:

Hogy lehet az, hogy Nagyalubai községben oly magas vámdíj szedessék, a minő 1879-ben Sz.-Somlyó rendezett tanácsa városára nézve irányadó volt?

Van-e jogában községi vagy megyei szabályrendelet nélkül — egyszerűen szolgabírói meghagyás alapján vámdíjat szedni egy községnek, midőn arra jóváhagyott vásárvám-díj szabályzat nincs?

Továbbá hol nyerhetünk mi jogorvoslást oly sérelmeinkért, mint a jelen alkalommal jogtalanul reánk rótt vásárvám kifizetésénél tapasztalunk kellett?

E nyilatkozatunknak becses lapjában való felvételét kérve, maradtunk a tek. szerkesztőségnek,

Sz.-Somlyón, 1889. július 19.

Alázatos szolgálai:

Kis Pál.
Szabó József.
Kulcsár Károly.
Fogarasi Károly.
Balla Ferenc.
Demeter István.
Roskoványi Károly.

Éder György.
Danolovics József.
Nagy Mihály.
Szabó Károly.
Szilágyi János.
Szabó Mózes.
Magyarósi Károly.

*) Az ezen cím alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

„Zacherlin.“

Legkitűnőbb szer minden rovar ellen.

Zacherlin

ily alakban vásárolható:

mert a J. ZACHERL neve alatt csak üvegekben található és a leg-hatályosabban figyelmeztetünk mindenkit, hogy csak a papírban árult rovarpor igen nagyon hamisított.

Ugyisintén óvakodásra intjük a közönséget a „valódi Zacherlin-üvegek“ utánzatától s feltesszük minden önértetes elárúsítóról, hogy a közönség félrevezetését a hamisítások árulásával nem eszközli.

Valódi minőségben kaphatók:

Szilágy-Somlyón: Ruszka Ignác és Fábry József kereskedő uraknál. — Szilágy-Cseh: Donogán Albert urnál. — Tasnádon: Duka Elek gyógyszerész urnál. — Zilahon: Bikfalvy testvéreknél. — Zsibon: Harmath Márton urnál.

J. Zacherl, Wien, Stadt, Goldschmiedgasse 2.

A szilágy-somlyói nyomda-részvénytársaság. 1889.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj